

POSTANOWIENIE

Dnia 9 marca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kuryło

w sprawie z odwołania R. M.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w N.
o emeryturę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 9 marca 2016 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 27 listopada 2014 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 27 listopada 2014 r., na skutek apelacji organu rentowego od wyroku Sądu Okręgowego w N. z dnia 17 lutego 2014 r. (mocą którego zmieniono decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w N. z 29 października 2013 r. i przyznano wnioskodawcy R. M. prawo do emerytury od dnia 1 września 2013 r.), zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie.

Powyższy wyrok został zaskarżony skargą kasacyjną ubezpieczonego. Skargę oparto na podstawie naruszenia przepisów prawa materialnego: art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.; dalej jako ustawa emerytalna) w związku z art. 32 ust. 2-4, w związku z § 2 ust. 1, § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku

emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Ponadto skargę oparto na podstawie naruszenia przepisów postępowania, tj. art. 328 § 2 w związku z art. 391 k.p.c.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania; względnie wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i zmianę zaskarżonej decyzji przez przyznanie ubezpieczonemu prawa do emerytury od dnia 1 września 2013 r. oraz zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za wszystkie instancje.

Jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano jej oczywistą zasadność. W uzasadnieniu wniosku podniesiono, że Sąd Apelacyjny, dokonując zmiany ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd pierwszej instancji, pominął część materiału dowodowego mającego istotne znaczenie dla dokonania tych ustaleń. Jak podkreślił skarżący, decydujące znaczenie dla uznania danej pracy za pracę w warunkach szczególnych ma charakter świadczonej pracy i rodzaj wykonywanych czynności, a nie nazwa stanowiska pracy. Tymczasem Sąd Apelacyjny zamiast dokonać takiego osądu, wskazał jedynie na nazwy zajmowanych stanowisk w kontekście ujęcia ich (a w zasadzie ich braku) w załączniku do wskazanego rozporządzenia Rady Ministrów. Brak analizy faktycznego charakteru czynności wykonywanej przez skarżącego pracy oznacza, że ocena prawna Sądu Apelacyjnego została dokonana przy braku i pominięciu ustaleń faktycznych, dokonanych z wykorzystaniem zgromadzonych w sprawie dowodów, tj. dokumentacji pracowniczej, świadectw pracy oraz zeznań świadków i odwołującego. Konsekwencją pominięcia przez Sąd drugiej instancji materiału dowodowego zebranego w postępowaniu przez Sąd pierwszej instancji, było naruszenie art. 282 k.p.c., które miało istotny wpływ na wynik sprawy, bowiem bezpodstawnie pominięty materiał dowodowy stanowił podstawę oceny prawnej Sądu Okręgowego. Okoliczności te powodują, że wniesiona skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna, jako szczególny środek zaskarżenia, służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. i tylko w przypadku przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego, za pomocą jurydycznej argumentacji, że zachodzi publicznoprawna potrzeba rozstrzygnięcia sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego przy jej merytorycznym rozpoznawaniu.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Odnosnie tej przesłanki przedsądu, jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06 LEX nr 198531; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu

Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, iż przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, że skarga kasacyjna w zakresie wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania oraz jego uzasadnienia nie spełnia wymagań stawianych temu nadzwyczajnemu środkowi zaskarżenia. Skarżący nie przedstawił bowiem stosownego wyводу jurydycznego, wyjaśniającego na czym polega kwalifikowane naruszenie przepisów prawa materialnego lub procesowego przy ferowaniu zaskarżonego wyroku. Jako jedyny przepis, w którego obrazie autor skargi kasacyjnej upatruje powołanej przesłanki przedsądu, wskazano art. 282 k.p.c., chociaż naruszenia tego przepisu nie zarzucono w ramach podstaw kasacyjnych. Można się jedynie domyślać, że skarżący miał na myśli art. 382 k.p.c. Zawarty w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej wywód prawny dotyczy zasadniczo obrazy prawa materialnego, jednak nie wskazano w tym elemencie konstrukcyjnym skargi kasacyjnej żadnego przepisu materialnoprawnego stanowiącego podstawę zapadłego w sprawie rozstrzygnięcia i nie powiązano go z zarzutem obrazy prawa procesowego. Wbrew zaś stawianemu przez skarżącego zarzutowi, Sąd Apelacyjny analizując zgromadzony materiał dowodowy nie poprzestał na stwierdzeniu, że zajmowane przez ubezpieczonego stanowiska pracy nie odpowiadają tym, które zostały wymienione w załączniku A do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego

1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), lecz mając na uwadze charakter wykonywanych przez odwołującego się prac ustalił, iż mieszczą się one wśród prac wyszczególnionych w dawnym załączniku C do tego rozporządzenia. W judykaturze przyjmuje się zaś, że praca na stanowiskach wymienionych w wykazie C załącznika do wspomnianego rozporządzenia Rady Ministrów, uprawnia jedynie do wzrostu emerytury, natomiast nie stanowi przesłanki nabycia prawa do emerytury określonej w art. 32 ustawy emerytalnej (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 2004 r., II UK 344/03, OSNP 2004 nr 23, poz. 407 czy z dnia 30 listopada 2000 r., II UKN 93/00, OSNAPiUS 2002 nr 14, poz. 337). Zaskarżone orzeczenie, uwzględniające branżowe przyporządkowanie byłych pracodawców ubezpieczonego przy kwalifikowaniu wykonywanych przez niego prac jako prac w szczególnych warunkach, pozostaje też w zgodzie z poglądem wyrażonym w powołanym przez skarżącego wyroku Sądu Najwyższego z dnia z dnia 1 czerwca 2010 r. UK 21/10 (LEX nr 619638). Wprawdzie stwierdzono w nim, że dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Jednocześnie Sąd Najwyższy zauważył, że w świetle przepisów wykazu A, stanowiącego załącznik do tegoż rozporządzenia, wyodrębnienie poszczególnych prac ma charakter stanowiskowo - branżowy. Pod pozycjami zamieszczonymi w kolejnych działach wykazu wymieniono bowiem konkretne stanowiska przypisane danym branżom, uznając je za prace w szczególnych warunkach uprawniające do niższego wieku emerytalnego. Taki sposób kwalifikacji prawnej tychże prac nie jest dziełem przypadku. Specyfika poszczególnych gałęzi przemysłu determinuje bowiem charakter świadczonych w nich prac i warunki, w jakich są one wykonywane, ich uciążliwość i szkodliwość dla

zdrowia. Nie można zatem swobodnie czy wręcz dowolnie, z naruszeniem postanowień rozporządzenia, wiązać konkretnych stanowisk pracy z branżami, do których nie zostały one przypisane w tym akcie prawnym.

Reasumując: wobec niewykazania istnienia wskazanej w skardze kasacyjnej przesłanki przedsądu, z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. należało orzec jak w sentencji.

I.n